Suuri valiokunta

Tiistai 7.7.2015 klo 12.30—14.01

Läsnä
puheenjohtaja Anne-Mari Virolainen kok
varapuheenjohtaja Anne Louhelainen ps
2. varapuheenjohtaja Tytti Tuppurainen sd
jäsen Sirkka-Liisa Anttila kesk
jäsen Paavo Arhinmäki vas
jäsen Eva Biaudet r
jäsen Sari Essayah kd
jäsen Jukka Gustafsson sd
jäsen Timo Harakka sd
jäsen Anne Kalmari kesk
jäsen Emma Kari vihr
jäsen Johanna Karimäki vihr
jäsen Elina Lepomäki kok
jäsen Jari Leppä kesk
jäsen Sanna Marin sd
jäsen Jaana Pelkonen kok
jäsen Mikko Savola kesk
jäsen Ville Tavio ps
jäsen Sampo Terho ps
jäsen Sinuhe Wallinheimo kok
varajäsen Pekka Haavisto vihr
varajäsen Pirkko Mattila ps
varajäsen Riitta Myller sd
varajäsen Outi Mäkelä kok (5 - 13) (4 osittain)
varajäsen Ilmari Nurminen sd
varajäsen Arto Pirttilahti kesk
varajäsen Wille Rydman kok

Sihteerit
valiokuntaneuvos Peter Saramo
valiokuntaneuvos Anna Sorto

1. Nimenhuuto

Toimitettiin nimenhuuto. Läsnä oli 26 jäsentä.

2. Päätösvaltaisuus

Kokous todettiin päätösvaltaiseksi.

3. Hallinnolliset asiat

Esityslistan liite PPK27_2015.pdf Eduskunnan päätöspöytäkirja 27/2015 vp
Esityslistan liite ppk_28_2015.pdf Eduskunnan päätöspöytäkirja 28/2015 vp

Ilmoitetaan, että valiokuntapaikkojen järjestelyä varten ed. Modig on saanut vapautuksen suuren valiokunnan jäsenyydestä 29.6.2015 ja valiokunnan jäseneksi on valittu ed. Arhinmäki 30.6.2015.

4. oikeus- ja sisäasiainministerikokous 9.-10.7.2015 (epävirall.)

Eurooppa-neuvoston ja EUn neuvostojen kokoukset EUN 36/2015 vp
EUN-asiakirjaluonnos OSA; Epävirallinen oikeus- ja sisäasioiden neuvosto 9.-10.7.2015
Oikeusministeriön muistio 1.7.2015 (asiakirja A 4)

Valmistelu

Valiokunnassa oli kuultavana:
- ministeri Petteri Orpo

avustajinaan:
maahanmuuttojohtaja Sirkku Päivärinne
ylijohtaja Laura Yli-Vakkuri
sisäministeriö

Asia käsiteltiin kirjallisessa menettelyssä. Merkittiin selvitys saaduksi.

+Mäkelä

Terrorismin torjunta

Sisäinen turvallisuus

Turvapaikkapolitiikka - ulkoinen ulottuvuus

Turvapaikkapolitiikka - sisäinen ulottuvuus

Unionipetosdirektiivi (U 57/2012 vp)

Euroopan syyttäjäviraston perustaminen (U 64/2013 vp)

Bryssel IIa -asetuksen uudistaminen

Valiokunta merkitsi selvityksen saaduksi.

5. Valtioneuvoston selvitys: OSA; komission ehdotukset EU:n sisäisten siirtojen ja uudelleensijoittamisen toteuttamiseksi

Valtioneuvoston E-selvitys E 18/2015 vp
Valiokunnan lausunto HaVL 5/2015 vp

Valiokunnassa oli kuultavana:
- ministeri Petteri Orpo

avustajinaan:
maahanmuuttojohtaja Sirkku Päivärinne
ylijohtaja Laura Yli-Vakkuri
sisäministeriö

Jatkokirjelmä EJ 12/2015 vp on saapunut eduskuntaan.

Valiokunta totesi perustuslain 50 §:n 3 momentin nojalla, että asian käsittelyyn osallistuvien valiokunnan jäsenten on noudatettava vaiteliaisuutta perusmuistion sisällöstä sekä suullisesta esittelystä.

Valiokunta päätti lähettää mahdollisia toimenpiteitä varten hallintovaliokuntaan jatkokirjelmän EJ 12/2015 vp.

Yhdistettiin asian käsittely päiväjärjestyksen edellisessä kohdassa käsiteltyyn oikeus- ja sisäasiainministerikokouksen agendakohtaan "Turvapaikkapolitiikka".

Ministeri Orpon esittelyn jälkeen puheenvuoron käyttivät ed. Tuppurainen, Karimäki, Biaudet, Essayah, Louhelainen, Karimäki, Terho ja Rydman. Ministeri Orpo vastasi puheenvuoroihin.

Keskustelun aikana ed. Biaudet ed. Karimäen kannattamana ehdotti valiokunnan kannaksi ministerikokouksesta, että perusmuistiossa s. 11 oleva Suomen kanta tulee muotoilla seuraavasti: "Eurooppa-neuvoston 25-26.6 tekemän päätöksen mukaisesti jäsenvaltiot sopivat että heinäkuun loppuun mennessä Italiasta ja Kreikasta siirretään 40 000 selvästi kansainvälistä suojelua tarvitsevaa henkilöä muihin jäsenvaltioihin, ja että kaikki jäsenvaltiot osallistuvat tähän ottaen huomioon jäsenvaltioiden erityiset olosuhteet.

Lisäksi sovittiin että jäsenvaltiot vastaanottavat 20 000 uudelleensijoitettavaa kiintiöpakolaista.

Suomen kanta neuvoston tulevaan päätöksen on tukea komission työtä turvapaikanhakijoiden saattamiseksi järjestäytyneiden turvapaikkaprosessien piiriin muihin maihin. Suomi osallistuu vastaanottamalla 2000 turvapaikanhakijaa kahden vuoden aikana, ottaen huomioon Suomen erityisen suotuisat olosuhteet ja moneen muuhun EU-maahan ja Pohjoismaahan verrattain vähäiset turvapaikkahakijoiden lukumäärät kautta vuosien. Lisäksi vähäiset maahanmuuttopaineet antavat Suomella hyvät mahdollisuudet aktiivisesti integroida pakolaiset Suomeen.

Suomen kanta on että turvapaikkamenettely, samalla kun se lähtökohtaisesti vahvistaa kansainvälisten ihmisoikeussopimusten toteutumisen, myös turvaa Suomen edun esimerkiksi siten että se vähentää järjestäytyneen rikollisuuden mahdollisuuksia hyväksikäyttää hädässä olevien ohmisten heikkoa asemaa sekä vähentää paperittomien henkilöiden määrää Euroopassa että vahvistaa kansainvälistä ihmisoikeusarkkitehtuuria. Suomi haluaa omalta osaltaan olla aktiivinen tukija YK pakolaissopimuksen täytäntöönpanolle siten että erityisesti huomioidaan lasten, naisten ja heikossa asemassa olevien henkilöiden oikeudet. Siksi Suomen kanta neuvostossa on myönteinen Kreikan ja Italian romahtaneiden turvapaikkamenettelyjen tukemisessa komission ehdottamalla tavalla. Välimeren ylittäneiden ihmisten, lasten , naisten ja miesten humanitaaristen tarpeiden auttamisella on kiire.

Kansainväliset tutkimukset, esimerkiksi IOM, eivät tue ajatusta että toimiva turvapaikka järjestelmä tai ihmistehenkien pelastaminen hukkumisesta tai kansainvälisestä rikollisuudesta olisi ns veto-tekijä. Konfliktit ja epäinhimilliset olosuhteet lähtömaissa ovat ratkaisevia ihmisten pakolaisuuden ja vaikeiden siirtolaisratkaisujen takana.

Pakolaisongelmaa ratkaistaessa tulisi ensisijaisesti kiinnittää huomio kansainvälisten ihmisoikeus sitoumustemme täyttämiseen ja lisäksi ongelmien syiden ratkaisemisen tukemiseen kansainvälisesti ja lähtömaissa. Rakentamalla esteitä ja vaikeuttamalla turvapaikkaprosesseja tuetaan mahdollisuuksia kansainvälisen järjestäytyneen rikollisuuden syntymiselle."

Ed. Biaudet'n ehdotus hylättiin äänin 10 - 4 - 9 tyhjää.

Ed. Essayah ehdotti, että valiokunnan kannanottona hyväksytään seuraava lausuma: "Suomen tulee neuvostossa korostaa kunkin jäsenmaan ensisijaista vastuuta maahanmuutto- ja turvapaikkajärjestelmien toimintakyvystä myös lisääntyneiden maahanmuuttopaineiden alla. Väliaikaisina toimenpiteinä ei tule hyväksyä menettelyjä, jotka ovat ristiriidassa voimassaolevan Dublin-säännöksen kanssa ts. sisäisiä siirtoja. Sen sijaan Suomi on valmis neuvottelemaan uudelleensijoittamista koskevasta suosituksesta, jonka kautta vastattaisiin tehokkaimmin myös väliaikaisten toimenpiteiden kohteen 40 000 ihmisen joukossa olevien kansainvälisen suojelun tarpeen täyttävien hätään." Ehdotus ei saanut kannatusta ja se raukesi.

Ed. Terho ehdotti ed. Louhelaisen kannattamana, että valiokunnan kannanottona hyväksytään seuraava lausuma: "Suuri valiokunta katsoo, että sisäisissä siirroissa (relocation) voidaan edetä vain vapaaehtoisuuden pohjalta. Valiokunta suhtautuu kielteisesti esityksiin turvapaikanhakijoiden sisäisistä siirroissa." Ehdotus hylättiin äänin 18 - 5 - 0 tyhjää.

Valiokunta hyväksyi eduskunnan kannan SUVEK 30/2015 vp: Valiokunnalla ei ole huomauttamista valtioneuvoston toimintalinjaan.

6. Euromaiden valtion- ja hallitusten päämiesten kokous 7.7.2015

Eurooppa-neuvoston ja EUn neuvostojen kokoukset EUN 37/2015 vp

Valiokunnassa oli kuultavana:

- pääministeri Juha Sipilä

avustajinaan:
EU-asioiden valtiosihteeri Kare Halonen
erityisavustaja Jari Haapiainen
valtioneuvoston kanslia
lainsäädäntöneuvos Seppo Tanninen
valtiovarainministeriö

Valmistelu

Jatkokirjelmä EJ 13/2015 vp on saapunut eduskuntaan.

Valiokunta totesi perustuslain 50 §:n 3 momentin nojalla, että asian käsittelyyn osallistuvien valiokunnan jäsenten on noudatettava vaiteliaisuutta muistion sisällöstä, selvityksestä sekä siitä käytävästä keskustelusta.

Yhdistettiin tämän asian sekä päiväjärjestyksen seuraavana asiana olevan euroryhmän 7.7.2015 kokouksen valmistelu ja molempien EU-kokousten ainoana asiana olevaa, Kreikan tilannetta koskevan jatkokirjelmän käsittely.

Pääministeri Sipilä sekä valtiosihteeri Heinonen esittelivät Kreikan tilannetta koskevan päämieskokouksen ja euroryhmän kokouksen valmistelut.

Puheenvuoron käyttivät ed. Tuppurainen, Savola, Essayah, Lepomäki, Karimäki, Terho, Arhinmäki, Anttila, Biaudet, Myller, Haavisto, Kalmari, Harakka ja Wallinheimo. Pääministeri Sipilä sekä lainsäädäntöneuvos Tanninen vastasivat puheenvuoroihin.

Keskustelun aikana ed. Arhinmäki ehdotti, että valiokunta hyväksyy seuraavan kannan: "Suomi on valmis sellaiseen ratkaisuun, joka mahdollistaa Kreikan talouden kääntymisen nousuun ja työttömyyden alentumisen. Lisäleikkaukset todennäköisesti vain pahentavat Kreikan taloudellista tilannetta. Tavoitteena pitää olla, että Kreikka pystyy maksamaan tulevaisuudessa lainojaan takaisin. Uusien toimien edellytyksenä pitää olla, että Kreikka ryhtyy rakenteellisiin uudistuksiin, joilla puututaan korruptioon, veronkiertoon ja harmaaseen talouteen sekä veronkantoa parannetaan. Lisäksi eläkejärjestelmään pitää tehdä rakenteellisia uudistuksia." Ehdotus ei saanut kannatusta ja se raukesi.

Ed. Essayah ehdotti valiokunnan kannaksi, "että kahdenvälisen lainan ja ERVV -lainojen irtisanominen tai niiden muu mahdollinen uudelleenjärjesteleminen on tuotava yksilöitynä suuren valiokunnan päätettäväksi tilanteeseen liittyvän kokonaisarvioinnin mahdollisuuden takia." Ehdotus ei saanut kannatusta ja se raukesi.

Valiokunta totesi perustuslain 50 §:n 3 momentin nojalla, että asian käsittelyyn osallistuvien valiokunnan jäsenten on noudatettava vaiteliaisuutta muistion sisällöstä, selvityksestä sekä siitä käytävästä keskustelusta.

Valiokunta hyväksyi eduskunnan kannan SUVEK 31/2015 vp: Valiokunnalla ei ole huomauttamista valtioneuvoston toimintalinjaan.

Valiokunta merkitsi selvityksen saaduksi.

7. Euroryhmä 7.7.2015

Eurooppa-neuvoston ja EUn neuvostojen kokoukset EUN 40/2015 vp

Valiokunnassa oli kuultavana:
- valtiosihteeri Olli-Pekka Heinonen

Estyneenä poissa oli:
- ministeri Alexander Stubb

avustajanaan:
lainsäädäntöneuvos Seppo Tanninen
valtiovarainministeriö

Valmistelu

Valiokunta hyväksyi eduskunnan kannan: Valiokunnalla ei ole huomauttamista valtioneuvoston toimintalinjaan.

Valiokunta merkitsi selvityksen saaduksi.

8. Euroryhmä 18.6.2015

Eurooppa-neuvoston ja EUn neuvostojen kokoukset EUN 22/2015 vp
EUN-raportti Euroryhmä 18.6.2015 EUN 22.pdf Valtiovarainministeriön raportti 19.6.2015 (asiakirja A 8)

Raportointi

Valiokunnassa oli kuultavana:
- valtiosihteeri Olli-Pekka Heinonen

Estyneenä poissa oli:
- ministeri Alexander Stubb

avustajanaan:
lainsäädäntöneuvos Seppo Tanninen
valtiovarainministeriö

Merkittiin raportti saapuneeksi

Raportointi valmis.

Valiokunta merkitsi selvityksen saaduksi.

9. Euroopan unionin neuvoston kokous 19.6.2015 (ECOFIN)

Eurooppa-neuvoston ja EUn neuvostojen kokoukset EUN 23/2015 vp
EUN-raportti Ecofin 19.6.2015; yhteenvetoraportti Valtiovarainministeriön raportti 22.6.2015 (asiakirja A 9)

Raportointi

Valiokunnassa oli kuultavana:
- valtiosihteeri Olli-Pekka Heinonen

Estyneenä poissa oli:
- ministeri Alexander Stubb

avustajanaan:
lainsäädäntöneuvos Seppo Tanninen
valtiovarainministeriö

Merkittiin raportti saapuneeksi

Raportointi valmis.

Valiokunta merkitsi selvityksen saaduksi.

10. Euroryhmän puhelinkokous 30.6.2015

Eurooppa-neuvoston ja EUn neuvostojen kokoukset EUN 38/2015 vp

Raportointi

Valiokunnassa oli kuultavana:
- valtiosihteeri Olli-Pekka Heinonen

Estyneenä poissa oli:
- ministeri Alexander Stubb

avustajanaan:
lainsäädäntöneuvos Seppo Tanninen
valtiovarainministeriö

Merkittiin raportti saapuneeksi

Raportointi valmis.

Valiokunta merkitsi selvityksen saaduksi.

11. Euroryhmän puhelinkokous 1.7.2015

Eurooppa-neuvoston ja EUn neuvostojen kokoukset EUN 39/2015 vp

Raportointi

Valiokunnassa oli kuultavana:
- valtiosihteeri Olli-Pekka Heinonen

Estyneenä poissa oli:
- ministeri Alexander Stubb

avustajanaan:
lainsäädäntöneuvos Seppo Tanninen
valtiovarainministeriö

Merkittiin raportti saapuneeksi

Raportointi valmis.

Valiokunta merkitsi selvityksen saaduksi.

12. Muut asiat

Ei ollut.

13. Seuraava kokous

Ilmoitettiin, että valiokunnan seuraava kokous on perjantaina 10.7.2015 klo 12.00

Pöytäkirjan vakuudeksi

Valiokuntaneuvos Peter Saramo